

Programbladet

Studio Stupido nr 4 2026

**Föredrag av
Magnus Burling
6 sep kl. 16
Sidan 8**

VIRUSGÅTAN

En vetenskaplig granskning av virologin

**Reseberättelse
i Tycho Brahes spår
Sidan 2–7**

Reseberättelse

NE · FRVSTRA · VIXISSE · VIDEAR

– i Tycho Brahes spår den 4 till 7 augusti 2026

På din dödsbädd den 24 oktober 1601 lär Tycho Brahe ha sagt ”Ne frustra vixisse videar” – ungefär ”Låt mig inte förefalla ha levat förgäves”. Fyrahundratjugofem år senare kan vi svara honom: det gjorde du absolut inte!

Utöver att kartlägga och lösa himmelens gåta bättre än någon annan klarade av, gav denna genom seklerna hårt prövade man oss tillfället att genomföra en härlig fyradagars temaresa i hans spår.

Att ha en ”Tycho Brahe-dag” betyder för dagens danskar att ha en allmänt genomrutten otursdag – men alla våra fyra Tychodagar blev fantastiska!

Resan innehöll alla ingredienser vi hade hoppats på: kultur, natur, vetenskap, samtal, god mat, inspiration och, inte minst, skratt.

Vi var tio nyfikna själar i resegruppen. Vissa dagar mötte även några lokala gäster upp till aktiviteter, och som mest blev vi 14 i den lilla konferenssalen på föredraget på Ven.

Våra TYCHOS T-shirts väckte uppmärksamhet och inbjöd till spontana frågor och samtal med folk.

T-shirtdesign: Per Berglund.

Några fick lära sig för första gången – och vissa var inte unga (!) – vem Tycho Brahe var. Verksamhetschefen på Tycho Brahe-museet skapade en lång kö vid kassan när hon ville ”veta allt om detta” (The TYCHOS). ☺

På besök i Kågeröd kyrka, där Tycho Brahes föräldrar och flera av syskonskaran ligger begravda, överraskade vaktmästaren med att öppna luckan ner till kryptan för oss. Det görs annars relativt sällan!

Knutstorps borg, där Tycho föddes, tillhör Wachtmeister-släkten. Det var stängt för allmänheten, men vi hade fått tillåtelse att gå runt på ”tomten”. Bysten av Tycho på andra sidan av vägen gav upphov till en fotosession av Simon à la kändis-star!

Det sista historiska resmålet den första dagen var besöket av Herrevads kloster, där Tycho såg den nya stjärnan som han skrev om och gav ut som sin första bok 1573, ”*De Nova Stella*”. Där fanns mest ruiner av det som Tycho Brahe vistades i, men upptäckten på platsen och hans bok blev hans stora genomslag.

Pubar ser oftast ut som pubar gör, men Tycho Brahes restaurang och pub i Landskrona är speciell; den liknar ett minimuseum med alla de fina tavlorna över Uraniborg, Stjerneborg, Tychos astronomiska instrument, samt en belysning som av små stjärnor i taket – det ger liksom en kulturell förhöjning av att ta en bärs! Efter en god måltid fick vi fundera över varför fysiken är så knasig nu för tiden med Patrik Holmqvists föredrag, med koppling till Tycho så klart.

Vi hade tur med vädret! Nästa morgon slutade regnet efter frukosten, precis i tid till att vi skulle kliva på färjan över till Ven. Bara en halvtimmes resa räcker för att känna sig som utomlands när man kliver av på ön Ven – och med Tycho Brahe som tema, att man resar tillbaka i tiden. Utöver det fina museet, trädgården och bildspelet nere på Stjerneborg vågade några utsätta sig för att

lyssna till den guidande turen "Myter och Sanningar", vilket inte otippat gav upphov till identifiering av en del faktafel och en lätt ilska. Nåväl, leendet kom tillbaka med besöket av destilleriet The Spirit of Hven. Döm själva av bilden!

Noggrannheten, uppfinningsrikedomen och det konstnärliga skapandet kändes mycket nära Tycho Brahes ande, inte minst formen av flaskan för whiskyn som påminner om det alkemiska arbete som Tycho ägnade sig åt i sin ungdom.

Simon Shack fick uppfylla sin dröm om att hålla föredrag på Ven, och det firades med en utsökt femrätters festmiddag på The Spirit of Hvens restaurang.

På färjan tillbaka till Landskrona gav kvällshimlens vackra pastellfärger och den ljuvliga temperaturen en perfekt avslutning på denna historiska dag.

Nästa dag drog alla tre bilar söder ut över till Danmark via Öresundsbron för en dag i Köpenhamn. Det finns inga hus kvar i staden från Tycho Brahes tid, till följd av bränder och nedrivningar. Hans gård med observatorium låg nära Rådhusplatsen, där ett färgeri var beläget vilket han fick ta över. På ungefär den platsen på Farvergade ligger Vartov-huset, ett stort hus, säte för Grundtvigs biblioteket. Lite om Nikolaj Fredrik Severin (N.F.S) Grundtvig (1783 – 1872): Präst, politiker, folkbildare, översättare, författare. Grundtvig har haft en stor betydelse för utvecklingen i Den danske folkekirke och även påverkat den politiska utvecklingen i Danmark. Grundtvig förde heta diskussioner med ett flertal av sin tids danska profiler. Han var medlem av den grupp som utformade den första demokratiska grundlagen i Danmark och är mest känd i Norden som grundaren av folkhögskolan.

På Vartov fick vi se flera böcker av, men mest om, Tycho Brahe. På frågan från oss varför detta intresse för Tycho, fick vi lära oss att Grundtvig gillade Tycho Brahe och var emot den Kopernikanska solsystemsmodellen.

Efter en tio minuters promenad kom vi till Rundetårn, ett observatorium som lät uppföras efter Tycho Brahes död av Christian IV. Denne kung gjorde allt för att bli av med Tycho, men det ironiska är att Rundetårns första namn var ”Stjerneborg”. Det påstås att kungen hade dåligt samvete och detta var någon form av upprättelse – ännu en märklig och störande detalj i hur Tycho Brahes verk suddades ut, som om man velat skapa en ren tabula rasa. Tillsammans med de störande fakta kring hans död kvarstår många obesvarade frågor. Den som fick använda observatoriet var Tycho Brahes assistent under tio år, Longomontanus. Han var Tycho trogen i sitt arbete och gav ut boken *Astronomia Danica* – som nu finns online i engelsk översättning.

Om Longomontanus finns ingenting nämnt i Rundetårns utställningar, och den unga personalen hade ingen aning om vem Longomontanus var. De fick sig en snabb läxa. Men den spiralformade gången upp i bygganden och den 360-gradiga vyn över Köpenhamn är storslagen.

Parken i närheten av Rundetårn heter Kongens Have (Kungens trädgård) och där finns två pelare vid Hästen- och lejonet-statyn. De sägs vara de två pelarna som stod på Stjerneborg. –Källa på det? –Nej, tyvärr, men det står omnämnt i två danska böcker, av seriösa författare, som en möjlighet.

Efter många intryck från storstaden var det skönt att komma ut på landet och vid havet igen. Middagen intogs i en av de få restaurangerna i Fakse Ladeplads, i lilla båthamnen. Gott! Många känner igen namnet Fakse/Faxe, genom ölen med samma namn, som hade sitt bryggeri i Faxe, numera Royal Unibrew – definitivt inte lika charmigt som det förra lokala bryggeriet.

Det är inte omöjligt att Tycho Brahe har passerat trakten på sin tid. Han blev adopterad av sin onkel Jørgen Brahe och hans maka Inger Okse (system till den mäktige Peder Okse) när han var två år och bodde först i Tosterup i Skåne, men följde med dem till södra Själland där Jørgen hade ansvar för gårdar och jord som Vordingborg, Nyköbing-Falster och Lolland.

Uppehållet i Fakse Ladeplads och Faxe berodde inte så mycket på Tycho, utan istället på läget för Bétinas mamma och andra mans hus – så även TYCHOS-teamet kunde ta in där istället för på hotell denna natt. Trädgården visade sig dessutom vara en bra plats för att tälta för en av deltagarna på resan!

Sista dagen innebar ett besök på Roskilde kloster, och ej Roskilde domkyrka. Domkyrkan är mycket mer känd och där ligger de flesta danska kungar begravda, bland annat Fredrik II – Tycho Brahes stora mecenat och som gav honom ön Ven – samt hans son Christian IV – som mer eller mindre sparkade ut Tycho från Danmark, trots att hans far hade skrivit och lovat att Tycho skulle kunna utnyttja sina förmåner livet ut.

På 1700-talet fanns en Karen Brahe, barnbarn till en av Tychos bröder, som samlade på sig ett gediget bibliotek som kom till klostrets ägo. Numera, p.g.a. säkerhetsskäl, finns dessa böcker ej längre på platsen. Efter en mycket intressant guidad tur av klostret med anor från 1200-talet av intendenten och den f.d. översten Søren, kom vi till Brahe-rummet. Där finns flera porträtt av Brahe-familjen, samt ett porträtt av Tycho – en mycket bra kopia. Originalen som hängde där förut blev omhändertaget av en kung som ville se till att dyrbara konstverk kom i säkerhet – men – slottet där de värdefulla målningarna hängdes brann ner efter tre år. Livets öde.

Søren hade en överraskning: att visa ett av ca 20 överlevande exemplar av Tycho Brahes originalbok "*De Nova Stella*" från 1573! Han hade skrivit till Bétina att han ville försöka få ta i boken, men kunde inte lova att det skulle lyckas honom att låna den från Roskilde bibliotek – och det är fullt förståeligt när man får veta att boken är värd 15 miljoner danska kronor! Dessutom – speciella detaljer med detta exemplar var ett bokomslag av ett gammalt handskrivet skinnpergament från 1200-talet (vad skulle man annars ha ett sådant gammalt pergament till på 1500-talet liksom...) samt de nedskrivna kommentarerna inuti boken av Karen Brahe.

Bétina fick hålla i boken utan handskar – böcker dör snabbare om man inte rör vid dem – och hon fick en rusning genom hela kroppen. Magiskt! Sedan ville alla i gruppen ta i Bétinas händer. Haha, hjälp, har vi blivit en sekt?! 😊

Turen och resan avslutades officiellt i klostrets Riddarsal, med mousserande vin och den spontana överlämningen av The TYCHOS-boken av Simon till Søren. Vilken perfekt avslutning.

Lite sorgset tog vi avsked av varandra, men nu skulle det bli skönt att få landa och smälta alla intryck, samt dela varandras bilder.

Tekniska omständigheter, bilstrul, gjorde att Patrik Holmqvist stannade fyra dagar hos oss, och vi passade på att kolla in stjärnhimlen. Efter en resa med historia och teorier, blev

det praktik! Det visar sig att Bétinas trädgård är en bra plats för stjärnskådning – och att ön Møn, en ca timmes bilfärd bort, sedan 2017 är den första Dark Sky Park i norra Europa.

För att vi skulle få ännu mer vatten på vår kvarn – hittade vi ett teleskop uppe på vinden! Bétina som alltid trott att det bara var något slags kamerastativ under den skyddande plasten. Så att det kan bli en framtida mer praktisk himmelskådningsresa som uppföljning, det är inte omöjligt!

Allt har varit intressant och inte minst deltagarna. Personligen kände vi oss upplyfta och smartare med alla samtal. Vilka spännande människor, och mest av allt – godhjärtade. Tack!

En tid senare besökte vi Poul la Cour-museet i Askov på Jylland och blev då påmind om det vetenskapliga arvet efter Tycho Brahe. Poul la Cour (1846 – 1908), född 300 år efter Tycho Brahe, var en fantastisk dansk vetenskapsman, meteorolog, uppfinnare och utbildare – ”Danmarks Edison” (fast med handen på hjärtat tekniskt bredare, mer skicklig och empatisk än Thomas Edison).

Genom att studera Brahes noggranna meteorologiska observationer kunde la Cour få en bättre uppfattning om hur vinden varierade över tid och därmed få ett viktigt empiriskt underlag för sin egen forskning om vindens energi.

Så du, Tycho Brahe,

Te opusque tuum videmus. Nihil frustra fuit.

WI SEE DIG OC DIT ARBEYDE
INTET VAR FORGEFFVIS

Vi ser dig och ditt arbete.
Ingenting var förgäves.

Bétina & Håkan

Ett föredrag av Magnus Burling

Virus är en del av vår vardag. De anses vara osynliga fiender som orsakar allt från snuva till globala pandemier. De präglar nyhetsrubriker, formar folkhälsopolicies och driver på utvecklingen av vacciner och läkemedel.

Att virus är orsak till många sjukdomar betraktas sedan länge som en självklar sanning. Virologin, vetenskapen om virus, bygger på den tanken, liksom vaccinindustrin och folkhälsoåtgärder mot pandemier. Även i vardagliga sammanhang tar vi för givet att vi smittas och blir sjuka av dessa osynliga små partiklar.

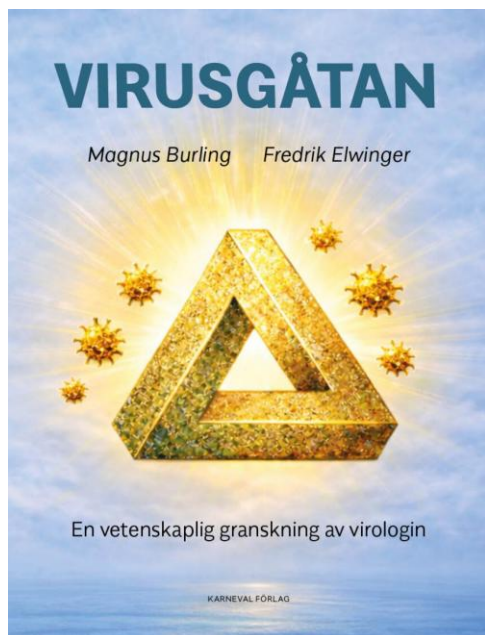
Men är virologins grundläggande hypotes vetenskapligt förankrad? Det är den fråga som står i centrum i boken *Virusgåtan* av Magnus Burling och Fredrik Elwinger. Slutsatserna de kommer fram till är både överraskande och omvälvande.

Magnus Burling är legitimerad läkare och specialist i allmänmedicin med över 20 års yrkeserfarenhet. Fredrik Elwinger är civilingenjör i kemiteknik och teknologie doktor inom fysikalisk kemi. Han har i över 20 år arbetat med forskning och utveckling inom Life Sciences (med teknologier för utveckling och produktion av biologiska läkemedel).

Välkommen till detta föredrag som hålls av Magnus och som kretsar kring innehållet i boken - en bok som kommer finnas till försäljning och signering av båda författarna i studion.

Efter föredraget blir det diskussion och frågestund tillsammans med både Magnus och Fredrik.

Söndagen den 6 september
kl. 16–19
250 kr inkl. fika
(180 kr för de med tunn plånbok)

Recension av Virusgåtan i BJT, Bibliotekstjänst

Publicerad i BJT-häftet nr 13, 2026. Lektor: Christian Olsson

Finns påvisbara virus? Och är de i så fall sjukdomsorsakande? Svaren på dessa frågor kan betraktas som enkla och självklara. Men, framhåller författarna – Magnus Burling, leg. läkare och specialist i allmänmedicin och Fredrik Elwinger, civilingenjör och tekn.dr – det rör sig snarare om antaganden, cirkelresonemang, som aldrig bevisats med vetenskapliga metoder av en halt som vi kräver i andra sammanhang.

Den snabba metodutvecklingen, hävdar författarna, med numera molekylär-biologiska diagnostiska metoder, syftar snarare till att bekräfta vedertagna sanningar än att skapa nya bevis.

"Bevisbördan för att påvisa smittsamma viruspartiklar vilar på virologerna, inte på deras kritiker". Just häri ligger ändå något av bokens problem; virologerna får inte komma till tals, skeptikerna står här oemotsagda. Och ibland repetitiva i sin iver att poängtera virologins möjligen svaga metodologiska grunder. Vilket annars görs värtaligt och stundvis övertygande i 11 kapitel, alla enkelt illustrerade, försedda med sammanfattande översikter och talrika referenser, inklusive äldre källskrifter. "Virus har inte skapat virologin – virologin har skapat virus" blir, före en avdelning med bilagor som avhandlar specifika virus, bokens avslutande budskap.

Virusgåtan är provocerande läsning för skolmedicinare, och kräver (i motsats till vad som hävdas i förordet) av läsaren en del förkunskap och vana av akademisk-vetenskaplig litteratur.

Innehållsförteckning finns, liksom ordlista, men inte sakregister.

Helhetsbetyg: 3. Skalan för helhetsbetygen är femgradig enligt följande:

- 5 – Briljant
- 4 – Mycket bra
- 3 – Bra
- 2 – Ordinär
- 1 – Undermålig

ANMÄLAN, PRISER OCH ALLMÄN INFORMATION

- Fika ingår i priset för alla föredrag och kurser
- Vissa av oss har en tunn plånbok, vi har valt att erbjuda ett lägre pris på de flesta event (visas inom parentes nedan i kolumnen **Pris**) för de som inte kan betala fullt. Säg till vid anmälan.
- När ni anmäler er skickar ni e-post och inväntar sedan bekräftelse på att det finns plats.
- Betalning sker endast kontant på eventet.

Anmälan till: info@studiostupido.se senast två dagar före eventet

Avbokning: Senast 24 timmar före eventet
Läs våra [villkor](#) för anmälan.

Event	Datum	Tid	Pris
Virusgåtan: En vetenskaplig granskning av virologin Föredrag av Magnus Burling samt frågestund och diskussion med Magnus Burling och Fredrik Elwinger	2026-09-06	16:00 – 19:00	250 kr inkl. fika (180 kr för tunn plånbok)

Adress till Studio Stupido: Grev Turegatan 62, Stockholm, vänster om porten en liten trappa ned.

Hemsida: studiostupido.se

Följ oss på Facebook: www.facebook.com/studiostupido.se

Danssal – ta med inneskor/sockor

Programbladet för Studio Stupido är skapat av Håkan & Bétina